

Akademický rok 2019/2020

Diplomová práce – posudek oponenta

Jméno a příjmení studenta: Adam Turzo

Název práce: “Lapidarium: Food and Shelter”

Slovní hodnocení:

Diplomový projekt Adama Turza “Lapidarium: Food and Shelter” vychádza tematicky z dvoch základných potrieb človeka: jedlo (food) a príbytok (shelter). Názov projektu tiež naznačuje, že sa formálne a štrukturálne jedná o zbierku zlomkov a objektov (lapidárium) súvisiace s týmito najdôležitejšími faktormi prežitia.

V teoretickej časti diplomovej práci vidím snahu popísať východiská, konceptuálne implikácie ako aj politické konotácie, ktoré projekt tká dovedna. Ďalej jasne popisuje technologický postup a materiály, ktoré používa a ktoré sú podľa autora zámerne vybrané tak, aby ladili s obsahom projektu (stavebné materiály a odpady v kombinácii s pečivom a sklom). Na záver sa diplomant zamýšľa nad celkovou inštaláciou a prezentáciou práce a navrhuje viacero možných riešení.

Teoretickú časť diplomant štrukturuje heslovite, čím vytvára miestami neprepracované skratky medzi jednotlivými popismi a implicitnými súvislosťami. Pozitívom je ale rozhodne to, že celkovo v textovej časti je možno čítať hlbokú intuíciu, ktorou sa diplomant orientuje vo sfére príbehov a citlivostí týkajúcich sa aktuálnych otázok ako remeslo vs industrializácia, materialita a reprezentácia, súkromné vlastníctvo a sociálna hierarchia, odpad ako artefakt, virtualita vs realita.

Praktická časť predstavuje zbierku objektov, ktoré diplomant vytvoril z kombinácii protichodných materiálov. Na jednej strane sú to materiály zo súčasného stavebníctva ako PUR pena, prašné reziduá zo stavieb, sklo. Ako protipól sa objavujú krajce chleba, rožky, žemle, soľ a semiačkové posypy. Všetky tieto elementy sú zasadené do nečakaných estetických afér. Jednotlivé objekty sú akýsi re-make konštelácií bežných, ale bežne nesúvisiacich materiálov, prezentované ako umelé antro-po-archeologické nálezy. Fragmentárne informácie performujú fiktívnu materiálnu kultúru, v ktorej sa z odpadového pečiva rodia stavebné moduly a dekoratívne prvky, tvary sklobetónových tvárnic sú reinterpretované ako vázy či nádoby, polyuretanové tehly unikajú do biomorfných “rastov”. Dá sa povedať, že sa jedná o archeologický surrealizmus, o dekonštrukciu stavieb a zároveň o stavanie z nestavebných (nestabilných) materiálov. Táto séria objektov tak spája fakty s fikciou a udržuje napätie medzi procesom a hotovým objektom, medzi celistvosťou, úžitkovosťou a chátraním.

Ako diplomant sám naznačuje v texte, zmysel práce do veľkej miery spočíva v samotných materiáloch a procesoch tvorby. Je zrejмый jeho záujem o históriu, symboliku a afektívne hodnoty materiálov. Všetky použité prvky súvisia s prvotným prežitím. Otázky budovania, bývania, búrania sa prostredníctvom materiality miesia s otázkami výživy, vyčerpanosti a vymieraním. Útočisko a potrava sú stálou príčinou revolúcií a metaforou sociálnej transformácie. Chlieb a domov sa dodnes a doslovne používajú ako motor v politike spoločenských vzťahov a vykorisťovania, a ako leitmotív v triednych, ekologických a ekonomických kázní. Spojením „potravín“ a „architektúry“ tak Adam Turzo poskytuje výživnú dávku tvorivosti. Aj keď sám píše, že sa jedná o „dekonštrukciu architektúry a potravy“, čítanie práce ako konštruktívna afirmácia je aktuálnejšie. Prezentovanú zbierku objektov je možné vnímať ako vzorku experimentálneho vytvárania (morfogenetické dialógy), ako návrat k vnímaniu a chápaniu vecí a hmoty improvizácnym pohybom (kreatívna recyklácia), ako predstavivú odpoveď na deje vo svete (migrantská kríza, politika jedla), ako zapájanie intuície a estetického cítenia nad teoretické rámce (deformácia bývania, demontáž pamäti), ako obnovu úcty k látke, k hmotnej podstate namiesto (alebo popri) konceptov.

Projekt som videla iba v podobe fotodokumentácie a finálnu inštaláciu ako škicu, ale z písomnej komunikácie s diplomantom vyplýva, že dôležitou zložkou sú imerzivnosť a performatívnosť inštalácie, ktoré som nemala možnosť zažiť. Práca by mala mať charakter muzeálneho displeja a atmosféru zdanlivej virtuality, ktorú by divák mal aktivovať svojím pohybom v priestore. Inscenovaná ako príbeh vyprávajúci kapitolu zfosilizovanej súčasnosti, inštalácia bude zrejme podnecovať diváka k istej choreografii v reálnom čase (viditeľnosť/osvetlenie inštalácie bude závisieť od činnosti diváka, jeho neaktivita bude viesť k postupnému zneviditeľneniu displeja). Tým sa celá práca stane dynamickým miestom závislým na dobrodružstve tiel. Divák by tak mal byť živou súčasťou diela, čo považujem, za účinné vyvrátenie dominantných estetických, telesných a zmyslových konvencií.

Projekt „Lapidarium: Food and Shelter“ je dôkazom, že je kandidát schopný vybrať a spracovať zaujímavú tému, rozmyšľať uvedomelo o zvolených materiáloch a ich vzťahov, a vytvoriť divácky silný zážitok. Z môjho pohľadu Adam Turzo spĺňa všetky predpoklady na udelenie magisterského titulu.

Otázky k rozpravě:

Závěrečné hodnocení:

Práci doporučuji k obhajobě.

Návrh klasifikace:

A

Posudek vypracoval(a):

Mgr. Art. Anetta Mona Chisa

Datum: 7.8.2020